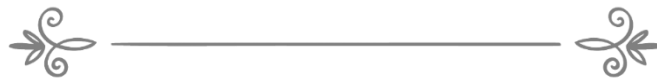

Силсилаи тарбияи фарзандон, қисми
бистуякум: Нахустин калимае, ки ба
кӯдак талқин мешавад, калимаи тавҳид
«Ло илоҳа иллаллоҳ» аст

سلسلة تربية الأولاد، القسم الواحد والعشرون: عن أول كلمة
تلقن الطفل، وهي كلمة لا إله إلا الله محمد رسول الله

< Тоҷикӣ - Tajik - الطاجيكية - >

Таҳия: Ҳақназаров Тоҳир

إعداد: حقنظراو طاهر

Силсилаи тарбияи фарзандон, қисми бистуякум: Нахустин калимае, ки ба кӯдак талқин мешавад, калимаи тавҳид «**Ло илоҳа иллаллоҳ**» аст

Дар ривоят омадааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «*Нахустин калимаеро, ки ба кӯдакони худ меомӯсед, калимаи «Ло илоҳа иллаллоҳ» бошад ва ҳангоми марг низ «Ло илоҳа иллаллоҳ»-ро ба онон талқин кунед*».¹

Абдурраззоқ ривоят намудааст, ки вақте кӯдакони гузаштагони некӯкори мо гӯё мешуданд, эшон ба онҳо омӯзондани калимаи «**Ло илоҳа иллаллоҳ**»-ро мустаҳаб медонистанд, то ин ки нахустин калимае, ки кӯдак бо он сӯҳбат мекунад, ҳамин калимаи тавҳид бошад.

Ибни Қаййим дар «Аҳқомул-мавлуд» гуфтааст: «*Ҳангоме ки замони забон кушодан ва сухан гуфтани кӯдакон фаро расид «Ло илоҳа иллаллоҳу Муҳаммадур-расуллоҳ»-ро ба онон талқин кунед, то ин ки нахустин чизе, ки ба гӯшашон мерасад ва забонашон низ ба он ошно мешавад, калимаи тавҳид ва шинохти Худо бошад ва биомӯзанд, ки Худованд пайваста ва дар ҳар ҳоле назоракунанда бар эшон мебошад, суханонашонро мешунавад ва дар ҳар ҷое ки бошанд, Худованд ҳамроҳи эшон аст. Илова бар ин, бани Исроил нахустин калимаеро, ки ба самъи кӯдакони худ мерасониданд, калимаи «Эмануэл» буд ва маънои ин калима «Худоямон бо мост» мебошад. Ба ҳамин хотир аст, ки маҳбубтарин исмҳо назди Худованд Абдуллоҳ ва Абдурраҳмон мебошад, зеро вақте кӯдак ақлу тамиз пайдо кард ва ба тадриҷ бузург шуд ва дорои ақлу шуур гардид, ба хубӣ дармеёбад, ки ӯ бандаи Худост ва Худованд сарвару мавлои ӯст...».*

¹. Ба ривояти Ҳоким аз Ибни Аббос (р).

Абдурраззоқ дар китоби худ «Ал-Мусаннаф» аз Абдулкарими Абуумайя нақл намуда, ки Расули Худо (с) вақте писаре аз бани Ҳошим ба синни забон кушодан ва сухан гуфтан мерасид, ҳафт бор ин оятро барои ӯ мехонд, то онро ёд бигирад:

﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَاوِيٌّ مِّنَ

الدُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا﴾ [الاسراء: ١١١]

«Ва бигӯ: «Ситоиш Худойрост, ки ҳеҷ фарзанд нагирифтааст ва ӯро дар подшоҳӣҳеҷ шарике нест ва ӯро ба сабаби нотавонӣҳеҷ корсозе нест. Ва ӯро ба бузургӣ ёд кун».²

Ибни Зафарӣ Маккӣ достони зебоеро роҷеъ ба хубии талқини ду калимаи шаҳодатайн ба кӯдак зикр намуда, мегӯяд: «Ба ман хабар расид, ки вақте Абусулаймон Довуд ибни Насири Той ба синни панҷсолагӣ расид, падараш ӯро ба дасти мударрисе сунурд, то Қуръон ба ӯ биомӯзад. Пас, шуруъ ба омӯхтани Қуръон кард ва вақте ки сураи «**Ҳал ато адал инсонӣ**»-ро ёд гирифта, ҳифз кард, модараш дар рӯзи ҷумъа ӯро дид, ки такя бар девор зада буд ва дар фикр фурӯ рафтаву бо дасти худ низ ишора мекунад! Модараш тарсид, ки Худо накарда писараш девона шудаву ақли худро аз даст дода бошад! Пас ӯро садо зада гуфт: «Эй Довуд! Бархез ва бо кӯдакон бо-зӣ кун!» Довуд ҷавобашро надод, модараш ӯро гирифт бо ҳолати андӯҳу нороҳатӣ афтод, Довуд ба ӯ гуфт: «Чӣ воқеа шудааст, эй модар, оё мушкеле дорӣ? Модараш гуфт: «Эй писарам, фикрат куҷост?» Довуд гуфт: «Фикрам бо бандағони ростини Худост». Модараш гуфт: «Онон куҷоянд?» Гуфт: «Дар бихиштанд». Модараш гуфт: «Чӣ кор мекунанд?» Гуфт: «**Он чо**

². Сураи Исро, 17: 111. Ба ривояти Аҳмад дар «Муснад».

бар тахтҳо така зада бошанд, он ҷо (гармии) офтоб ва сармои тундро намебинанд».³

*Сипас, дар ҳоле ки аз ҷой бархоста буд, мисли ин ки дар чизе диққату тааммул мекунад, ба хондани ҳамон сура идома дод, то ин ки ба ояти«...ва аз саъю кӯшишатон қадрдонӣ шудааст» расид.*⁴Баъд аз он, аз модараш пурсид: «Саъю кӯшиши онҳо чист?» Модараш надонист, чӣ ҷавобе ба ӯ бидиҳад. Довуд ба ӯ гуфт: «Аз назди ман бархез, то соате назди онон бошам ва гардиш кунаму хурсанд шавам». Модараш аз назди ӯ бархоста, назди падараш рафт ва ӯро аз мочарои писараш бохабар сохт. Падараш рафт ва ба вай гуфт: «Эй Довуд! Саъйу талоши онон ин аст, ки гуфтаанд:«**Ло илоҳа иллаллоҳу Муҳаммаду расулаллоҳ**». Довуд дар бештари вақтҳо ин калимаро мегуфт ва такрор мекард.⁵

Ба ҳамин хотир буд, ки Расули Худо (с) Муъозро супориш менамуданд ва ба ӯ мефармуданд:

«Аз сарвату дороиш худ бар аёлу хонаводаат инфоқу бахшиши кун ва асои худро ба хотири адаб намуданиш бармадор (аз тарбият ва адаб намудани онон кӯтоҳӣ макун) ва ононро дар роҳи Худо битарсон ва тарбияту ҳидоят кун».⁶

Ҳангоме, ки Расули Худо (с) ба пайғамбарӣ мабъус гардиданд, пайваста кӯдакону навҷавононро дар уфуқи васеъе ба сӯи Ислом даъват ва иршод мекарданд. Чунонки Алӣ ибни Абутолиб, ки ханӯз ба синни даҳсолагӣ нарасида буд, ба даъвати Расули Худо (с) ба Ислом гаравид ва ба Худову рисолати Расули Худо (с) имон овард, бидуни ин ки қабилаҳои Макка ва ҳатто падару модараш бидонанд, ҳамроҳи

³. Сураи Инсон, 76: 13.

⁴. Сураи Инсон, 76: 22.

⁵. Нақл аз китоби Анбоу нуҷабои-л-абно (Ибни Зафари Маккӣ). – С. 160.

⁶. Ба ривояти Аҳмад, Ибни Моҷа ва Бухорӣ дар «Адабул-муфрад».

Расули Худо (с) намоз мегузорид, то ин ки рӯзе падараш дид, ки ӯ бо Расули Худо (с) намоз мехонад. Пас, назди Расули Худо (с) рафт ва ба ӯ гуфт: «Эй бародарзода! Ин чӣ дине аст, ки ба он гаравидай?» Расули Худо (с) фармуданд: «Эй амак! Ин дини Худо, дини фариштагон, дини расулони Худо ва дини падарамон Иброҳим (а) аст! Худованд маро мабъус кардааст, то бандагонаширо ба сӯи ӯ даъват кунам ва ту аз ҳар кас шоистатарӣ ба ин ки ба ӯ имон орӣ ва маро кӯмак кунӣ, то мардумро ба сӯи ин ойини илоҳӣ даъват кунӣ ва эшонро насиҳату иршод намоӣ».⁷

Аввалин ғуломи озодшуда, ки Ислому овард Зайд ибни Ҳориса буд, Зайде, ки Ҳаким ибни Ҳизом, амаки ҳазрати Хадича ӯро ҳамроҳи чанд асири дигар аз Шом овард ва Хадича аз миёни онҳо Зайдро ба унвони ғуломи худ баргузид ва сипас ба Пайғамбари ақрам (с) бахшид ва он ҳазрат (с) ӯро озод карда, ба фарзандӣ пазируфтанд ва дар канори худ тарбияу парвариш намуданд.⁸

Расули Худо (с) барои эҷоди як ҷомеаи ҷадиди исломӣ даъвати худро шурӯъ карданд ва нисбат ба кӯдакону навҷавонон тавачҷӯҳи хоссе доштанд ва барои ин ки онро бо тарбияи исломӣ парвариш кунанд ва дар оянда барои пирӯзгардонии Ислому афроди ҷонфидо ва таблиғгарони шоиставу вораства дар майдони ҷиходу таблиғ зоҳир гарданд. Яке аз ин навҷавонони тарбияшуда Алӣ ибни Абутолиб (р) буд, ки дар шаби ҳиҷрати Паёмбари гиромӣ аз Макка ба Мадина ба хогири дифоъ аз ҷони поки он ҳазрат (с) ҳозир шуд, дар ҷои хоби ӯ

7. Нақл аз «Сирату-н-набийи-л-худо ва-р-раҳмат (Абдуссалом Ҳошими Ҳрфиз). – С. 81.

8. Ибни Салоҳ мегӯяд: *Беҳтар ва муносибтар он буд, ки гуфта шавад: Аввалин фарде аз мардонии озода, ки Ислому овард, Абубакр буд, нахустин кӯдак ӯ навҷавон Алӣ ибни Абутолиб буд, аввалин зане, ки Ислому овард Хадича буд, нахустин маволи Зайд ибни Ҳориса ва аввалин ғулом низ Билол буд, ки Ислому оварданд.*

бихобад (ва худро барои Расули гиромӣ (с) дар баробари душманони Ислом сипар созад).

Оре, дарвоқеъ ин аст тарбияи набавӣ барои кӯдакону навҷавонон, то ин ки дар оянда ҳар як аз онон фармондеҳи хоссе, ҷавони ҷонфидо ва таблиғари огоҳу шоистае шаванд, барои ҳифзи Ислом ва пирӯзгардонии ойини муҳаммадӣ...

Пас, эй мусалмонон! Эй пайравони ойини пок ва инсонсози илоҳӣ! Чаро мо низ дар ин қарне, ки қарор гирифтаем, ба монанди мусалмонони садри Ислом бедор нашавем ва ҷиҳати пирӯзгардонии Ислом ва ҳифзи он нақӯшем...

